

SÓSHARTYÁNI SZIVÁRVÁNY ÓVODA

ÉS BÖLCSŐDE

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2024.

Készítette: a Sóshartyáni Szivárvány Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete

BEKÖSZÖNTŐ

Kedves Olvasó!

Ön a Sóshartyáni Szivárvány Óvoda Pedagógiai Programját tartja a kezében. Ez a dokumentumévekre meghatározza az óvodánkban folyó pedagógiai munkát.

Az itt található program alapján neveljük - oktatjuk az ide járó gyermekeinket, mely óriási felelősség. Hisszük, hogy az óvodánk képes a különböző társadalmi rétegek igényeinek a kielégítésére. Igyekszünk feladatainkat rugalmasan megoldani, alkalmazkodva a legkülönbözőbb képességű, adottságú gyerekek nevelési- képzési-oktatási igényeihez.

A dokumentumban foglaltakat illetően érdeklődjön, informálódjon, szívesen állunk rendelkezésére!

„Piros szín van legfelül,
Narancssárga mellé ül.
Sárga fénylik alatta,
Zöld a sárgát támasztja.
Kék folytatja most a sort,
Lila csík még úgysem volt.
Ibolya fut legalul,
Hét szín együtt domborul.
Kitalálod, mi lehet?
Szivárvány a domb felett!”

/Bartos Erika – Szivárvány/

Tartalom

1. Bevezetés 5

2. Törvényi szabályozás 7

3. Helyzetelemzés 9

4. Nevelésünk alapelvei 12

5. Nevelésünk célja 14

5.1 Általános célok 14

5.2. Speciális célok 14

6. Gyermekkép 16

7. Intézménykép 17

8. Az óvodai nevelés feladatai 18

8.1 Alapfeladatok 18

8. 1. 1 Egészséges életmód alakítása, Egészségfejlesztési Program 18

8. 1. 2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 30

8. 1. 3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 31

8. 1. 4 Az intézmény gyermekvédelmi feladatai 33

8. 2 Speciális feladatok 34

8. 2. 1 Nemzetiségi óvodai nevelés 34

8. 2. 2 Logopédiai ellátás biztosítása 34

8. 2. 3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - Fejlesztő, differenciáló pedagógia 35

8. 2. 4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása 36

8.2.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásával kapcsolatos kiemelt feladatok köre 38

8.2.6 Esélyteremtő óvoda 43

8.2.7 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása – Tehetséggondozás 43

8.2.8 „Válassz játékot kis pajtás!” Drámajáték-program 44

8.2.9 Boldogságóra Integrált Program 45

8.2.10 Madárbarát óvodai program 46

9. Az intézményi élet megszervezése 47

9.1 Nyitvatartás 47

9.2 A gyermekcsoportok szervezése 47

9.3 A napirend összeállításának elvei 47
9. 4 A heti rend összeállításának elvei 48
9. 5 Az egyes tevékenységformák szervezése 48
10. A Pedagógiai Program tevékenységei 50
10.1 A különböző tevékenységek tervezése, az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek irányításában 50
10.1.1 A játék 50
10.1.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás 52
10.1.3 Munka jellegű tevékenységek 53
10.1.4 Verselés, mesélés 53
10.1.5 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 55
10.1.6 Rajzolás, festés, mintázás kézimunka 56
10.1.7 Mozgás 57
10.1.8 A külső világ tevékeny megismerése 58
11. A nevelés tervezése 60
12. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a gyermek és a közösség fejlődésének, előmenetelének ellenőrzése, értékelése 60
12.1 A gyermekek fejlődésének nyomon követése 60
12.2 A gyermek és a közösség fejlődésének, előmenetelének ellenőrzése, értékelése 61
13. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére 62
14. Az intézmény hagyományos ünnepei, rendezvényei 64
15. Az intézmény kapcsolatai 64
15. 1 A családokkal való együttműködés 65
15. 2 Intézményünk egyéb kapcsolatai 67
15.3 Testvér-óvodai intézményi szakmai kapcsolat…….....….69
16. Intézményünk dokumentumai 70
17. A pedagógiai program karbantartása, frissítése 71
17. 1 A felülvizsgálat szempontjai 71
17. 2 A helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai 71
17. 3 A programmódosításra jogosultak köre 71
18.Legitimációs záradék 72
19. Megismerési nyilatkozat…….....……73

1. Bevezetés

A magasabb színvonalú napközbeni (óvodai-bölcsődei) gyermekellátás érdekében Sóshartyán Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2019. augusztus 16-tól intézményi átszervezéssel többcélú intézményt hozott létre.

A jelenleg hatályos Alapító okiratban foglaltak alapján: Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A.§-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) bekezdése alapján:

A költségvetési szerv (intézmény) neve:

Sóshartyáni Szivárvány Óvoda és Bölcsőde

Székhelye:

3131 Sóshartyán Dózsa György út 4.
Telefonszáma: 06207776268
E mail címe: soshartyanovi@gmail.com
Óvodai csoportok száma: 3
Bölcsődei csoport: 1

A költségvetési szerv (intézmény) irányító szerve:

Sóshartyán Község Önkormányzat Képviselő-testülete
3131 Sóshartyán, Dózsa György út 1.

Az intézmény OM azonosító száma: 200367

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1997.augusztus 1.

A költségvetési szerv közfeladata: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13.§ (1) bekezdésének 6) pontja szerinti óvodai ellátás. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény (a továbbiakban: Nkt.) 8. § -a szerinti óvodai feladatot ellátó intézmény. Bölcsődei étkeztetés, óvodai intézményi közétkeztetés, iskolai intézményi közétkeztetés és szünidei intézményen kívüli étkeztetés rászoruló gyermekek részére, a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21.§(1) bekezdésének a), b), e), és g) pontjai alapján. Az Mötv.13.§(1) bekezdésének 8a. pontja, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló

1993.évi III. törvény 57.§(1) bekezdésének c) pontja alapján szociális szolgáltatások és ellátásokhoz kapcsolódó közétkeztetési szolgáltatás biztosítása.

Az intézmény 1 bölcsődei csoport és 3 óvodai csoport működését teszi lehetővé. Kettős funkciójából adódóan feladatunk az óvoda és bölcsőde munkájának kölcsönös megismerése, egymásra építése, hiszen a gyermekek folyamatos fejlődése csak így biztosítható. A bölcsődében kialakult szokások jól folytathatók az óvodában. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda egyrészt folytassa a család, bölcsőde munkáját, másrészt új módon egészítse azt ki.

A bölcsődében 1 éves kortól 3 éves korig, az óvodában 2,5-3 éves kortól az iskolába lépésig látjuk el a hozzánk járó gyermekeket.

2. Törvényi szabályozás

Az intézmény működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, önkormányzati és helyi szabályozások határozzák meg:

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A többször módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

- 2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete,
- GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- Nógrád megye közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terve, a település önkormányzati közoktatás fejlesztési terve
- A település esélyegyenlőségi helyzetelemzése és intézkedési terve
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

A felsorolt dokumentumok ismeretében készítettük el a **Sóshartyáni Szivárvány Óvoda és Bölcsőde** helyi pedagógiai programját. A **szakmai koncepció** kialakítását segítette az a tény, hogy az intézménybe járó gyermekek szakszerű nevelése érdekében különösen fontosnak tarjuk a különböző tevékenységformák gazdag választékának tervezését és megvalósítását.

E pedagógiai program a tartalmi szabályozás szempontjából tartalmazza az intézmény legfontosabb jellemzőit, a különbségeket, valamint a vezetés által meghatározott, és a nevelőtestület által elfogadott, konszenzuson alapuló közös követelményeket.

3. Helyzetelemzés

A település Nógrád megye északi részén található, a megyeszékhelytől 15 km-re.

A falu jellemzői: a munkanélküli, többségében segélyekből, alkalmi munkákból élő családok számának drasztikus emelkedése, családok életmódjában fellelhető a kilátástalan helyzet következtében kialakuló családi viszályok, a gyermekeket érő negatív hatások folyamatos jelenléte.

A fentiek következtében igen megnövekedett a magatartási zavarral, beilleszkedési és tanulási zavarral, beszédhibával, alacsony szokás - és szabályismerettel bíró gyermekek száma, amely különlegesen nehéz szakmai kihívás elé állítja az intézmény pedagógusait.

A lakosság elenyésző része helyben dolgozik, zömmel a mezőgazdaságban, kereskedelemben, vagy vállalkozóként. Nehezebb helyzetben vannak azok a családok, ahol a család férfi tagjai külső munkákra kényszerülnek, így a gyermekek nevelése szinte kizárólag az anyákra hárul. Ám mégis a legnehezebb helyzetben a munkanélküli családok vannak, akiknek az egyetlen jövedelemforrást a segélyek jelentik, jobb esetben alkalmi munkához tudnak jutni.

A falu infrastruktúrája szépen fejlődik, komfortosodik, a fenntartó önkormányzat hatékonyan használja fel az európai uniós és hazai pályázati lehetőségeket, támogatási formákat.

3.1. Óvoda személyi feltételei

Alkalmazottak köre	Fő
Óvodapedagógus	5
Dajka	3
Pedagógiai asszisztens	1
Gondozó és takarító	1
Összesen	10

Az intézmény teljes nyitva tartása alatt biztosítjuk, hogy óvodapedagógus foglalkozzon a gyermekekkel. Az óvodapedagógusok csoportonként kétheti váltásban dolgoznak az SZMSZ-ben meghatározott módon. A jelenlegi gyermeklétszám az óvodák nyitvatartási igénye, a

kiegyensúlyozott munkavégzés színvonalának megtartása érdekében indokolt a jelenlegi létszám megtartása, sőt az óvodapedagógusok, és a segítő személyzet teljes munkaidőben történő foglakoztatása, valamint az új feladat (SNI gyermekek integrált nevelése) hatékony megvalósítása szükségessé teszi a humán erőforrások fejlesztésének átgondolását, megtervezését. Szakmai munkánk folyamatos megújítása, az újabb kihívásoknak való megfelelés érdekében törekszünk arra, hogy a tanévek során olyan továbbképzéseken vegyünk részt, amelyek a napi munkánkat hatékonyan segítik. Intézményünk humánerőforrás fejlesztését középtávú és éves beiskolázási tervekben rögzítjük.

Intézményünk humánerőforrása: jól képzett, nyitott, aktív óvodapedagógusok és dajkák.

Óvodapedagógusaink jól felkészültek, innovatívak, speciális ismeretekkel rendelkeznek, /egyéni bánásmódot igénylő gyermekeket fejlesztő, /a továbbképzéseken szerzett sokféleszakmai ismeret, speciális pedagógiai eljárások, módszerek segítik a nevelőmunka és a gyermekek fejlesztésének eredményes megvalósítását.

Fontosnak tartjuk valamennyi munkatársunk folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakításának érdekében. A helyi óvodai nevelési program megvalósításában kulcsszereplő az óvodapedagógus és minden dolgozó, akik az intézményben a gyermekekért dolgoznak. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Óvodai munkatársak részére megfelelő munkakörnyezet kialakítására törekszünk.

3.2. Óvoda tárgyi feltételei

Sóshartyánban a ROP megfelelővé vált 2007-ben -2.3.1 sikeres pályázat eredményeképpen az óvoda épülete teljesen felújított, kibővült, az uniós elvárásoknak. Ez az óvodaépület alkalmassá vált mozgáskorlátozott gyermekek fogadására is, az akadálymentesítés megtörtént a bejárat és mosdóhelyiségek kialakításában is. Külön orvosi elkülönítő, fejlesztő szoba, tornaterem, szertár, öltözők, zuhanyzó, irodahelyiségek állnak a dolgozók és gyermekek rendelkezésére. A konyha is megújult, kialakítása modern, felszerelése főzőkonyhának is alkalmas. Jelenleg a HCCP előírásainak megfelelő főzőkonyhaként üzemel.

Jelentős fejlesztés valósult meg szakmai eszközeink tekintetében is: a HEFOP 3.1.3 pályázat eredményeképpen szakmai eszközeink bővültek az óvodai programcsomaghoz kapcsolódó eszközökkel, tárgyi felszerelésekkel. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszköz és felszerelések fejlesztése tervezésében 2017 évben is sajnos

erőforrásaink határt szabnak. A feltárt hiányokat a fenntartónk ismeri, tervezi. A feladat ellátása érdekében a szponzori, szülői támogatások körét igyekszünk kihasználni, továbbá a különböző pályázati lehetőségekkel tudjuk enyhíteni a hiányokat. A nagyobb felújítások, berendezési tárgyak cseréje, pótlása azonban indokolja a költségvetés tervezésében az átgondolt összehangolást, súlypont szerinti sorrend felállítását.

Az eddig létrehozott értékek védelme, megőrzése, lehetséges fejlesztése, a takarékos működtetés **minden dolgozó közös feladata és felelőssége**.

A nevelőmunkában a nemzeti identitástudat erősítésére, a hazához való kötődésre, valamint az egészséges életmód hangsúlyosabb kialakítására.

A feladatok részletes kifejtését programunk későbbi fejezetei tartalmazzák.

4. Nevelésünk alapelvei

Az intézményben folyó nevelő-személyiségfejlesztő munkánk alapelveit a magyarországi kisgyermeknevelés gyakorlatára, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire építve, a gyermekeket megillető jogok biztosítása érdekében a köznevelési törvény és végrehajtási rendeletei, valamint az óvodai nevelés országos alapprogramja figyelembevételével az alábbiakban határozzuk meg:

A kisgyermek, fejlődő személyiség, **így különleges védelem illeti meg.**

Intézményünkben a gyermekeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi, ami **a gyermek szükséglete és az óvodapedagógus feladata is.**

A gyermekeket egyedi, fejlődő személyiségnek tekintjük, akiknek alakuló személyiségét genetikai adottságaik, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és a tervezett környezeti hatások **együttesen** határozzák meg, éppen ezért testi-lelki **szükségleteik életkoronként és egyénenként** is változóak lehetnek.

Az intézményben töltött évek alatt gondoskodunk a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, amelyek sajátos nevelési igény esetén részlegesen vagy akár teljes körűen is módosulhatnak.

A gyermek **nevelése** elsősorban **a család joga és kötelessége,** melyhezaz óvodák kiegészítő szerepeként **az óvodai nevelés funkcióinak** teljesítésével, az **egyenrangú nevelőtársi viszony**, gazdag **együttműködési formák** felkutatásával és megvalósításával, esetenként **hátránycsökkentő szerep betöltésével** járulnak hozzá. E szerephez nélkülözhetetlen valamennyi óvodai dolgozó kölcsönös tiszteletadáson, bizalmon és segítségnyújtáson alapuló **attitűdje**.

A gyermekek az óvodapedagógusokban, dajkákban társra, ha kell, természetes **támaszra találjanak**.

Jól csakis a gyermekek családjának, nevelési szokásainak ismertében tudjuk a gyermekeket nevelni, éppen ezért nagyon fontos a gyermekek és a családok körültekintő, tapintatos megismerése.

Az intézmény oktató-**nevelő** intézmény, amely a gyermek teljes személyiségének kibontakoztatására törekszik,**fejlesztő hatásokban** gazdag nevelési **alaphelyzetek megteremtésével**, amely alaphelyzetek az adott intézményre jellemző

tevékenységek,együttműködési formák, **kapcsolatok,fejlesztő hatások** és **fejlődési lehetőségek** összefüggő rendszerében és által léteznek.

A **közös élményekre** épülő **közös tevékenységek** hangsúlyos elemei a nevelőmunkánknak, melyeknek centrumában az**együttműködési** és **érintkezési képességek** alakítása áll. A **játékot** a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem helyettesíthető **alaptevékenységnek** tekintjük, amely az óvodás gyermek **elemi pszichikus szükséglete**, éppen ezért biztosítjuk, hogy **naponta**, **visszatérő módon**, lehetőleg **zavartalanul** kielégíthesse azt, a lehető legminimálisabb megszakításokkal.

A másságot értékként kezeljük. Az óvodai nevelésünkben a **sajátos nevelési igényű** gyermekek esetében is az**általános nevelési célkitűzéseink** megvalósítására törekszünk, melyek megvalósíthatósága érdekében szem előtt tartjuk, hogy a napirend során a gyermek mindig csak **annyi segítséget kapjon**, amennyi a további **önálló** cselekvéséhez szükséges, s **elvárásaink igazodjanak** a gyermekek fejlődésének üteméhez.

Az egyes nevelési területek csak elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban egységet alkotnak. A komplexitás elvét tervező és gyakorlati munkánk során érvényesítjük. Az óvodás gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság vegye körül. Nevelőtestületünkben alapérték a személyes,bensőséges kapcsolat, amely minden gyermeket megillet.

Nevelési gyakorlatunk során biztosítjuk **a nemzetiséghez** tartozó gyermekek saját kultúrájukhoz, hagyományaikhoz kapcsolódó szokások megőrzését, ápolását.

Nevelésünkben **tilos** a gyermekek mindennemű közvetlen vagy közvetett **megkülönböztetése** (kizárás, korlátozás, jogellenes elkülönítés, kedvezés, akadályozás).

Intézményünkben biztosítjuk, hogy valamennyi kisgyermek azonos módon hozzájusson az ellátás valamennyi formájához, amelyeket az intézményünkben biztosítani tudunk.

Olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. A befogadó rendszerünk kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakításának.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregáltkörnyezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számra kötelesség.

5. Nevelésünk célja

5.1 Általános célok

A 3 -7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütemek figyelembevételével, a gyermekek aktív közreműködésével, tevékenységek által, kiemelt hangsúlyt fektetve a szociális képességek alakítására.

Célunknak tekintjük a boldog, derűs gyermekkor biztosítását.

A tudás alapú társadalom megteremtésnek biztosítéka az egész életen át tartó tanulás képességeinek elsajátítása, az alapkészségek és kulcskompetenciák megfelelő szintű birtoklása. Ennek érdekében, a helyi nevelési program alapcélkitűzéseit megerősítve arra törekszünk, hogy boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a teremtett világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményező kisgyermekeket neveljünk, akik reményeink szerint a mai kor társadalmának alkotóképes, fogékony, problémamegoldásra képes, kreatív fiatal, felnőtt tagjaivá válnak.

A nevelés céljaink között egyre hangsúlyosabbá válik a kompetenciák kialakítása, vagyis az ismeretek teljesítményképes tudássá történő emelése, az alkalmazási, felhasználási képességek fejlesztése. Nevelési célunk, hogy óvodáskor végére, elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, iskolára alkalmas gyermekeket bízzunk a szülőkre.

5.2. Speciális célok

Nevelésünk célrendszerének sajátos elemeit meghatározzák a település sajátos jellemzői, a szűkebb környezet elvárásai, s az óvodapedagógusok által felvállalt többletfeladatok eredményei. Így speciális célként fogalmazódnak meg a következők:

-Valamennyi, beszédhibával küzdő kisgyermek részesüljön logopédiai ellátásban, legalább 5 éves kortól.

-Az etnikai nemzetiséghez tartozó gyermekekben alakuljon ki a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő, az adott településre jellemző hagyományok és szokások ápolásával az identitástudat.

-Alkalmassá tenni az óvodát arra, hogy a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb fogyatékosságból, az autizmusból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállításának, újak kialakításának szakmai, módszertani és eszközrendszerét kialakítsuk és működtessük.

-A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyénre szabott, differenciát fejlesztésével a kommunikációs, anyanyelvi, és szociális képességek hangsúlyos fejlesztése, motivációs bázisuk alakítása.

-A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlősége biztosítására való törekvés az óvoda pedagógiai és módszertani eszközeivel, a szociális helyzetükből adódó hátrányaik csökkentése.

-Célunk továbbá, hogy csökkenjen a HHH gyermekek óvodai hiányzásának mértéke, és lehetőleg valamennyi 3 éves HHH gyermek felvételt nyerjen az óvodánkba.

-A nehéz helyzetű családoknál az intervenciós gyakorlat alkalmazása, azaz a családhoz igazított segítségnyújtás alkalmazása váljon óvodánk pedagógiai gyakorlatának természetes elemévé.

A céljaink megvalósítása érdekében tervezett feladatokat a mindenkori éves munkatervünkben rögzítjük és ütemezzük.

6. Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A gyermeki személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek és nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Nevelésünkben érvényesül az a pedagógiai szemlélet, amely kimondja, hogy a gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Éppen ezért nevelő-személyiségfejlesztő munkánk eredményeképpen olyan gyermekeket szeretnénk az óvodai élet végére nevelni, akik:

- jókedvűek, optimisták, tudnak örülni önmaguk és társaik sikerének
- igényükké vált az együttműködés a játékban és más egyéb tevékenységekben
- tudnak kompromisszumot kötni, de meg tudják őrizni egyéniségüket is
- képesek egyszerűbb szervezési feladatok megoldására
- keresik a kapcsolatot társaikkal, a felnőttekkel, szívesen kommunikálnak
- képesek konfliktusaik megoldására, elfogadják, és tiszteletben tartják a másságot
- érzékenyek mások problémáik iránt
- a hagyományok, szokások tisztelete természetes számukra
- ismeretek befogadására képesek, nyitottak, érdeklődőek
- környezetüket óvják, védik
- akik elemi erkölcsi ítélőképessége kialakult a helyes és helytelen viselkedésről, tevékenységről.

Az óvodáskor végére a gyermekek váljanak befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé és képessé a különbözőségek elfogadásában, a különbözőségekkel természetes módon együtt tudjanak élni, koruknak megfelelő mértékben legyenek egymás empatikus, szolidáris játszótársai, csoporttársai.

7. Intézménykép

Környezetünk igényeihez és lehetőségeihez igazodva a gyermekek differenciált személyiségfejlesztését a családi nevelés kiegészítéseként vállaljuk fel, ám esetünkben ez a kiegészítő funkció, mint olyan, jelentős odafigyelést, nemritkán konkrét, tevőleges ráhatást is jelent a családokkal való együttműködésben. Céljaink megvalósítása érdekében olyan óvodát szeretnénk működtetni:

- ahol derűs, meghitt, barátságos légkört teremtenek a gyermekek, pedagógusok, szülők számára , ahol a tiszta, rendezett, esztétikus környezet hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez
- ahol a gyermekeket körülvevő felnőttek magatartásában kifejezésre jut az elfogadás, a tisztelet, a megerősítés, a támogató attitűd, a bizalom a gyermekek fejlődésében
- ahol minden dolgozó tisztában van a gyermekek testi-lelki szükségleteivel, és a pedagógiai klíma megengedi, tolerálja, és differenciáltan segíti az életkori és egyéni eltéréseiből fakadó differenciált szükségletek kielégítését, ahol a gyermeki tevékenységek árnyaltan gazdag rendszere biztosítja minden gyermek számára önmaga megismerését, önértékelése pozitív alakulását, önmaga kiteljesedését esélyt teremtve ezzel képességei felfedeztetésére
- ahol a dolgozók nyitottak a családok, a fenntartó, a szakmai és civil szervezetek felé
- ahol a sokszínű családi hátterek ismeretében – elfogadva a családi nevelés prioritását – folyamatosan keresi és alkalmazza az együttműködés stratégiáját a gyermekek fejlődése érdekében.
- ahol a komplex intervenciós (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozott a helyi szükségletek alapján. A stratégiai terv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (az óvodapedagógusok speciális képzettségeinek kihasználását, a logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, szociális ágazat bevonása, szülői klub, fogadóóra, játszó délután, szülők bevonását különböző módszerekkel a nevelési folyamatba, projektek közös megvalósítása, saját kedvelt tevékenység bemutatása, nyitott ünnepek), ahol a gyermek fejlettségét és a fejlődése egész családot érintő rizikó faktorait mérlegeljük az erősségekre építés elve alapján, és ahol a szülőt segíteni tudjuk a gyermeke viselkedésének értelmezésében.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

8. Az óvodai nevelés feladatai

8.1 Alapfeladatok

Nevelésünk alapfeladatait az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján, az óvoda köznevelési intézménybeli funkciójának érvényesítése érdekében a következőkben határoztuk meg:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és **az értékorientált** közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

8. 1. 1 Egészséges életmód alakítása, Egészségfejlesztési Program

„Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen **a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;**

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása."

Egészségfejlesztési program

Az egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozásra nevelés,

b) az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,

c) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

d) az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése,

területére terjednek ki.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármas (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozás,

b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,

c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,

e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

a) Egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejlesztését,az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagy fokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé.

Feladatunk:

- a kulturált étkezési körülmények biztosítása.

-Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.

-Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához. Intenzív rágásra ösztönözni.

-Folyadék folyamatos biztosítása.

- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.

-Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata

-Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).

-Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.

Önállóan töltenek vizet a kancsóból. Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét. Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek. Szívesen kóstolnak meg új ízeket.

b) Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való késztetésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. Évente szervezünk sportnapot gyermekeink és családjaik számára, ezzel is megalapozva a rendszeres mozgás megszerettetését, felkelteni az életen át tartó sporttevékenység iránti igényt óvodásainkban.

Feladataink:

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).

Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.

Időjárástól függően napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítunk a gyerekeknek a fokozatosságot betartva.

A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekszünk (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). A szülőket bevonjuk a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.

Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.

Örömként élik meg a közös (játékos, sportos) mozgást.

Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.

Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.

Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

c) A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek: Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

d) A bántalmazás és erőszak megelőzése

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem

jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

e) A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszerek: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások: Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat: - az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás, - a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások, - a tilos és az elvárható magatartásforma. A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

f) Személyi higiéné

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükségesetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka és a kisgyermekgondozó részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést. Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre**.**

Feladataink:

A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.

A legfőbb személyi higiéniás nevelési feladatunk:

- A kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő, a gondozónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket. A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.

Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.

Csak a saját felszerelésüket használják.

A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.

Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt

. Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék. Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:
- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonynak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat.

A legkisebbeknél is fontos a kisgyermeknevelő állandó jelenléte, akik simogatással segítik álomba merülni a gyerekeket. Elsődleges szempont az állandóság, ami a fektetők állandó helyét is jelenti.

Feladataink:

- Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.

Ismerik és betartják a szabályokat.

Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

Környezeti higiéné

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladataink::

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.

Az óvoda tisztaságának megóvása.

Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.

A foglalkoztató termek szellőztetése.

A helyes fűtés és világítás biztosítása.

Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

Dajkák:

Az udvar tisztántartása, gondozása.

A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.

A foglalkozási eszközök higiéniája, rendben tartása**.**

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.

Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).

Takarékoskodnak a vízzel

A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

8. 1. 2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Nevelésünk során tudatosan építünk a gyermekek magatartásának, tevékenységének érzelmi vezéreltségére. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy a kisgyermekeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Tudatosan törekszünk arra, hogy a gyermekeket az intézménybe lépésük pillanatától kezdve pozitív érzelmi légkör vegye körül, melynek a tárgyi környezeten kívül igen lényeges feltétele az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, közvetett módon a pedagógus – szülő kapcsolat is. Mivel alapító okiratunkban új feladatként jelenik meg a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadása, ezért elengedhetetlen, hogy az ép, egészséges gyermekekben erősítsük az elfogadást, törődést sérült társaik irányában.

Feladatunk tehát:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

- a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

- az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat**, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

-a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

8. 1. 3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Intézményünkben a fenti feladat megvalósításának nélkülözhetetlen, és mindannyiunk számára elfogadott feltétele az a pedagógiai szemlélet, melynek értelmében a gyermekek **érdeklődésére, kíváncsiságukra építve** a gyermekek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot. E szemléletet erősíti a „Tevékenységközpontú óvodai nevelési program”szellemisége is. Éppen ezért arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés során, az óvodai élet mindennapjaiban **változatos tevékenységeket biztosítsunk** a gyermekek számára, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. E tapasztalatszerzési lehetőségeket, helyzeteket a mindennapi élet **spontán** szituációi és a **tervezett** tevékenységek adják.

Az anyanyelvi nevelés és az értelmi nevelés szerteágazó feladat, megvalósítása valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Feladataink:

- kiemelt feladatunk az anyanyelv fejlesztése, amely magába foglalja a tiszta, érthető és folyamatos beszéd kialakulásának elősegítését
- a gyermekek természetes beszédkedvének fenntartása, beszélgetésre alkalmas, kiegyensúlyozott légkör biztosítása, ahol a gyermekek bátran megnyilvánulnak, beszélnek élményekről, gondolataikról
- a gyermekek kérdéseinek meghallgatása, válaszadás a kérdéseikre
- a kommunikáció, különböző formáinak (verbális, nonverbális) és az óvodák helyben kialakított szokás és szabályrendszerének megfelelő kommunikáció alakítása
- Beszélő környezettel, a szabályközvetítéssel, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásával, ösztönzésével és a gyermeki kérdések támogatásával a kommunikációs és nyelvi képességek természetes élethelyzetekben történő alakítása
- **az alapkészségek** (szocializációs képesség, összefüggés-megértés, következtetés, elemi számolás készség, relációszókincs, beszédhanghallás, írásmozgás koordináció) **megalapozása, legalább haladó szintig való eljutás óvodáskor végére**
- a sokféle tevékenység biztosította keretek között a **gyermekek szociális** tanulásának elősegítése, élethelyzetekben használható kommunikációs formák megtapasztalása, alkalmazása
- óvodáskor végére törekszünk arra, hogy a gyermekek képessé váljanak másokat is meghallgatni
- szókincsük folyamatos bővítése igényes irodalmi anyagok felhasználásával, nyelvi játékok segítségével és természetes élethelyzetekben
- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése
- értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése

Az óvodapedagógus, a dajka személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyerekek között a kommunikációt. Teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket/érzelmeket jelölő gesztusok, arckifejezések, testtartások/

8. 1. 4 Az intézmény gyermekvédelmi feladatai

Tágabban értelmezett gyermekvédelmi feladataink (melynek pedagógiai megközelítése értelmében az óvoda óvó-védő funkcióját is ideértjük) közül az óvó-védő intézkedések az óvodánk Házirendjében kerültek megfogalmazásra.

Pedagógiai programunk tehát a gyermekvédelem pedagógiai tevékenységeit tartalmazza.

Gyermekvédelmi munkánk célja a családok és a gyermekek eltérő szükségleteire tekintettel, a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet felismerése, kezelése, lehetőség szerinti csökkentése, esetleg megszüntetése. Célunk továbbá, hogy a korai prevenció megvalósításával, a családokkal együttműködve a lehető legoptimálisabb feltételeket biztosítsuk valamennyi, de különösen a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek személyiségfejlődése, képességeik, tehetségük kiteljesedése számára.

Feladataink tehát:

- folyamatos figyelemmel kísérés és a szükséges intézkedések megtétele annak érdekében, hogy minden 3. évét betöltött gyermek **rendszeresen** járjon óvodába
- a szülők tájékoztatása az anyagi és egyéb segítő szolgáltatásokról
- az intézmény **jelző szerepének** érvényesítése, amennyiben a gyermek érdekében intézkedést tart szükségesnek
- a nevelő hatások összehangolása a családokkal
- a gyermekek különböző területen mutatkozó képesség és szokásbeli lemaradásainak feltérképezése, fejlesztése, erősségeikre építve
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása
- derűs, szeretetteljes légkör biztosítása a csoportokban, ahol a gyermekek érzelmi biztonságban érezhetik magukat
- a gyermekek családi hátterének, személyisége, szükségleteinek pontos ismerete
- személyre szabott, egyéni bánásmód érvényesítése a gyermekek szükségletei alapján
- a családlátogatások, személyes megbeszélések gyakoriságának szükség szerinti növelése.

Gyermekvédelmi feladataink tervezése, megvalósítása, dokumentálása tehát igen sokrétű. A feladatok körét az adott településen élő családok körülményei bővíthetik, szűkíthetik, ám egyetlen esetlen esetben sem csorbulhat a gyermeki jogok érvényesítése, amelyet intézményünkben szem előtt tartunk.

A gyermekvédelmi feladatok megosztását a vezető és az óvodapedagógusok között az SZMSZ és a munkaköri leírások tartalmazzák.

8. 2 Speciális feladatok

8. 2. 1 Nemzetiségi óvodai nevelés

A nemzetiségi nevelés ellátásának formája óvodánkban: magyar nyelvű roma kulturális nevelés.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermekek óvodába lépésétől az iskolába menetelig tart. A Az intézményben folyó nevelésbe-oktatásba a roma kultúra elemei magyar nyelven ismerkedési céllal kerülnek be.

A családokkal, kisebbségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés kiegészíti az óvodai nevelőmunkát.

Intézményünkben a nemzetiségi nevelés magyar nyelven folyik, elsősorban ismerkedési céllal, az identitástudat erősítését célozza. A feladat megvalósítása érdekében a tevékenységek során a roma kultúra elemei (mesék, versek, dalok, illetve a roma tánckultúra) a heti tervben multikulturális tartalmak részben jelennek meg.

Feladataink:

- a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség életmódjához kapcsolódó hagyományok és szokások ápolása
- a nemzetiségi kultúrával való ismerkedést a helyi igényeknek megfelelően gondozni és fejleszteni a rendszeresen visszatérő tevékenységi formák biztosításával
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek identitástudatának alakítása, erősítése

8. 2. 2 Logopédiai ellátás biztosítása

Mivel nem rendelkezünk saját logopédussal, ezért e feladat ellátása évről-évre változatos módon teljesül, többnyire külső szakember, (szakszolgálati ellátás keretén belül) utazó logopédus segítségével.

Egyetlen évben sem engedhetjük meg, hogy a legkülönfélébb beszédhibával rendelkező gyermekek legalább 5 éves koruktól ne részesüljenek logopédiai ellátásban, hiszen a későbbi életszakasz minél zökkenő mentesebbé tétele érdekében szükséges az óvodapedagógusi

kompetenciát meghaladó szakszolgálati segítség felkutatása, biztosítása. Természetesen szoros az együttműködés a logopédussal, akinek instrukcióit a napi óvodai gyakorlatban felhasználjuk a megsegítést igénylő gyermekek esetében, ám szakértelmét nem helyettesíthetjük.

A logopédiai ellátás célja: a különböző beszédhibával, nyelvi és kommunikációs zavarral küzdő gyermekeket a szülővel együttműködve, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, a fejlesztési lehetőségeket maximálisan kihasználva, a logopédiai módszerek komplex alkalmazásával képessé tegye, hogy az óvodáskor végére a nyelvi és hangképzési eszközeik helyes használatára, a tiszta, érthető beszédre, gondolataik megfogalmazására.

Feladataink:

- a beszédhibák felismerése
- a beszédindítás támogatása a megkésett beszédfejlődésű gyermekek esetében
- a beszédhibák korrekciója
- nyelvi és kommunikációs zavarok leküzdése, alakítása játékos gyakorlatokkal,
- a dyslexia és a dysgráfia esetleges kialakulására utaló jelek felismerése
- a gyermekek beszédfejlődésének nyomon követése, mérése (DIFER)
- közös konzultáció a logopédussal
- egyéni fejlesztési napló vezetése

E terület fejlesztésének hangsúlyát az adott részterület fejlődésének hiányossága megszabja, de valamennyi kisgyermek esetében kiemelt figyelmet fordítunk a szókincsbővítésre, a verbális emlékezőkészségre, a grafomotoros fejlesztésre, a térbeli tájékozódó képességre, a hallásértésre, a ritmusérzékre, a vizuomotoros fejlesztésre, a helyes beszédlégzés kialakítására.

8. 2. 3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - Fejlesztő, differenciáló pedagógia

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd,** akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, **az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.**

A Nevelési Tanácsadó, valamint a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiszűrt, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek **óvodapedagógusi kompetenciába** tartozó megsegítése, fejlődésük elősegítése az adott csoportban dolgozó óvodapedagógus feladata. A habilitációs, rehabilitációs gyógypedagógiai feladatait – igény esetén – gyógypedagógus, konduktor bevonásával végezzük, megbízásos jogviszonyban.

A szakszolgálat által javasolt tevékenységek, képességek fejlesztése érdekében az érintett gyermekek esetében az óvodapedagógusok **egyéni fejlesztési terveket** dolgoznak ki és valósítanak meg. A megsegítés formája lehet egyéni vagy mikro csoportos, a fejlesztendő területtől, illetve a probléma jellegétől függően.

A szociálisan hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (életkörülményeikből adódóan) tapasztalataink szerint nagyrészt egyéni fejlesztést igényelnek a fentieknek megfelelően, azonban nem feltétlenül, de a legtöbb esetben szükséges a nevelési tanácsadó vizsgálata.

8. 2. 4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését a többi gyermekkel együtt nevelve valósítjuk meg. Jelenlegi szakértelmünk egyelőre nem minden sajátos nevelési igény ellátását, a gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú foglalkoztatását teszi lehetővé, ezért szükséges a gyógypedagógiai szakszolgálat igénybevétele, ám nyitottak vagyunk az új kompetenciák megszerzésére.

Elsődleges cél a sérült kisgyermekek esetében társas kapcsolatainak, önállósága fejlesztésének elősegítése – szem előtt tartva intézményi nevelésünk alapvető célkitűzéseit. Mivel a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása elengedhetetlen feltétel a mindennapok során,

ezért különösen fontos a gyógypedagógussal, terapeutával való intenzív kapcsolat. Alapító okiratunk szerint a következő típusú sajátos nevelési igényű gyermekeket fogadjuk óvodánkba, amennyiben erre igény mutatkozik: enyhén és középsúlyos értelmi fogyatékos, a megismerő funkciók és a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető és vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek gyógypedagógiai rehabilitációs fejlesztése.

Mivel jelenleg nem rendelkezünk gyógypedagógus, konduktori végzettséggel, így a sérülés-specifikus megsegítés, a szakszerű ellátás érdekében a megfelelő végzettségű szakember foglalkoztatása megkerülhetetlen – megbízási szerződés keretén belül.

A feladat ellátása során az egyéni fejlesztési napló használata kötelező.

Feladataink tehát a sérült kisgyermekek nevelésében:

- a sérült kisgyermekeket nevelő pedagógus magas szintű pedagógiai és pszichológiai képességekkel kell, hogy rendelkezzen, melyek közül elengedhetetlenül fontos az elfogadás, a tolerancia, empátia, hitelesség, az individuális módszerek, technikák ismerete. E pedagógiai és pszichológiai képességeket a szervezett képzések, és folyamatos önképzés segítségével igyekszünk fejleszteni önmagunkban.
- minden esetben kérjük a pedagógiai, orvosi diagnózis értelmezésében a logopédus, gyógypedagógus segítségét
- nevelési módszereinket lehetőség szerint az adott sajátos igényhez igazítjuk
- szoros együttműködést alakítunk ki a habilitációs, rehabilitációs tevékenységet folytató gyógypedagógussal, amely együttműködés tartalma különösen: a diagnózis értelmezése, a gyermekek fejlesztésében alkalmazott sikeres eljárások figyelemmel kísérése, a gyermek fejlődésének nyomon követése, javaslatok kérése az alkalmazható módszerekhez, módszerkombinációkhoz, egy-egy nevelési helyzet megoldásához alternatív javaslatokat kérünk, tájékoztatjuk őt óvodai tapasztalatainkról, elért eredményeinkről.
- szoros kapcsolatot tartunk a sérült kisgyermekek szüleivel, ismereteink, tapasztalataink átadásával, egymás kölcsönös támogatásával
- lehetőségeink figyelembevételével bővítjük óvodáink eszközellátottságát a szükséges speciális segédeszközökkel, felszereléssel
- tovább bővítjük kapcsolatainkat a szakmai és szakszolgálati intézményekkel.

8.2.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásával kapcsolatos kiemelt feladatok köre

Mint azt a bevezetőben már említettük, intézményünkben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma igen jelentős. Ezért a nevelőtestület alapvető feladati közé tartozik, hogy feltérképezzék és konkrét tevékenységekkel, szolgáltatásokkal csökkentsék azokat a tényezőket, amelyeket a családok nem, vagy korlátozott mértékben tudnak biztosítani gyermekeik számára.

Intézményünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése érdekében az óvodai fejlesztő programban vett részt a **2007/2008-**as tanévtől. A programot az elmúlt évek során kiterjesztettük **az óvodások teljes körére.**

Az óvodai fejlesztő program keretén belül kiemelt feladataink:

- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- Pedagógiai munka kiemelt területei
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- Intézményi önértékelés, eredményesség

A.) Szervezési feladatok:

A gyermekek **beíratásának támogatása** a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében, a beóvodázási programért felelős személyt minden tanév elején kijelöljük.

Feladata: a 3 éves korú gyermekek felkutatása a településen a védőnővel történő adategyeztetést követően. A kapott adatok alapján megszervezi, hogy a gyermekek 3. életévének betöltése időszakában az adott óvodapedagógus személyesen felkeresse az érintett családokat és tájékoztatással, személyes ráhatással igyekezzen elérni, hogy a szülők beírassák gyermeküket az óvodákba.

Az **igazolatlan hiányzások minimalizálása** érdekében igyekszünk elérni, hogy a szülők örömmel és rendszeresen hozzák gyermekeiket az óvodába. Az óvodáztatási támogatásról az óvodák szülői értekezletein hangsúlyosan és nyomatékosan szólunk, és igyekszünk minden ezzel kapcsolatos szülői felvetésre reagálni.

A **szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás** kialakítása érdekében minden tanév elején, legkésőbb szeptember 1.-ig felmérjük a szülők igényeit a nyitva tartást illetően. A felmérés történhet szóban (kikérdezéssel), vagy írásban. A felmerült igényeket a fenntartónkkal egyeztetjük, és alakítjuk ki az óvoda nyitvatartási rendjét.

B.) Nevelőtestület együttműködése: rendszeresen, de legalább 4 havonta értékeljük a csoportokban folyó munkát, a felmerülő problémákat óvodai szinten is egyeztetjük és konszenzussal hozunk döntéseket a beavatkozási pontokról, alkalmazandó módszerekről.

C.) Pedagógiai munka kiemelt területei

A gyerekek családi körülményeiről, óvodáskor előtti életének eseményeiről, az óvodába lépéskor **komplex állapotfelmérést, részletes anamnézis** készítünk.

Tapasztalataink szerint a gyermekek között igen jelentős azoknak a gyermekeknek a száma, aki nyelvi nehézséggel, kommunikációs problémával, vagy egyszerűen beszédértési hiányossággal küzdenek. Éppen ezért valamennyi nevelésben pedagógiai munkánk alapvető feladata **a kommunikációs nevel**és, szókincs, nyelvi kifejező-készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése. Folyamatosan gyűjtjük, és közkinccsé tesszük a különböző nyelvi játékokat, drámajátékokat, mozgásos játékokat, hogy a gyermekek motiváltságát fenntartva, az életkoruknak legmegfelelőbb tevékenységen, a játékon keresztül segítsük esetleges lemaradásuk pótlását.

Az érzelmi nevelés, szocializáció, az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés érdekében alapelv óvodánkban, hogy valamennyi óvodába érkező kisgyermeket az érkezését megelőzően saját otthonában meglátogassunk, lehetőséget adunk, hogy óvodai jelét maga választhassa meg.

Óvodába lépése előtt lehetővé tesszük, sőt erősítjük, hogy szüleivel együtt több alkalommal is meglátogathassák az óvodánkat, betekinthessenek az óvodai életbe, önkéntesen részt vehessenek a felkínált tevékenységekben. Szociális kapcsolataik alakításában figyelmet szentelünk a szülői kéréseknek (Pl. testvérek, barátok, ismerősök egy csoportba kerülhetnek, vagy éppen a kérésnek megfelelően ne kerüljenek egy csoportba) Az óvodai szokások

kialakítása során körültekintően ügyelünk az etnikai kisebbség hagyományaira is. Elvünk a fokozatosság és a tapintat.

Az **egészséges életmódra nevelés, az egészségtudat kialakítása, helyes táplálkozási szokások** kialakítása érdekében a gyermekek igényeinek megfelelően az étkezésekre bizonyos időkeretet hagyunk, lehetővé téve, hogy a gyermekek éhségérzetét személyre szabottan tudjuk kielégíteni. Az új ízekkel való ismerkedést tapintatosan kezeljük, nem erőltetjük a gyermekeket. Mindennapi tevékenységeink között hangsúlyosan szerepeltetjük az egészséges életmód óvodai eszközeit: rendszeres levegőzés, elegendő mozgástér, megfelelő mozgásfejlesztő eszközök, zöldség és gyümölcsnapok beiktatása, stb.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése érdekében személyes példaadással nyújtunk mintát a gyermekeknek a másság elfogadására, kezelésére. Nevelési elveink éppen ezeknek a helyzeteknek a megfelelő kezelését alapozzák meg.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazásával, a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó tanulási és játékhelyzetek támogatásával, a differenciálással, mozgás, zene felhasználásával (pl.: Zenevarázs) törekszünk arra, hogy a gyermekek észrevétlenül sajátítsák el az alapvető együttműködési szokásokat, szabályokat.

D.) Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

A gyermekek **egészségügyi szűrővizsgálatait** a helyi védőnői és háziorvosi szolgálat munkatársaival végezzük, a velük egyeztetett időpontban, az éves munkaterünkben jelölt időpontokban. Szükség esetén rendkívüli vizsgálatot kérünk, ha a helyzet indokolja (fertőzésgyanú, élősködők észlelése, stb.), és szintén szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia –vizsgálatot kezdeményezünk.

A **gyermekorvost, védőnőt** tanácsadás céljából évente legalább egy alkalommal közös programra hívjuk a szülőkkel, szükség esetén ez gyakoribb is lehet.

Intézményünk gyermekvédelmi feladatit tartalmazó fejezetben említettük, hogy településünkön **a gyermekjóléti szolgáltatások** igénybevétele nélkülözhetetlen, az együttműködés igen fontos településünkön. Közös kezdeményezésre lehetőség szerint szervezünk ruhák, játékok, könyvek gyűjtését, adományozását, kirándulásokat szervezünk; segítjük a különböző rendezvények látogatását.

A **szociális ellátórendszerrel** való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).

E.) Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)

Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)

Szakmai és szakszolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)

Roma Nemzetiségi Önkormányzat illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)

A partnerkapcsolataink körét és az együttműködés konkrét formáit és tartalmát SZMSZ és a Munkaterv erre vonatkozó fejezetei tartalmazzák.

F.) Óvoda-iskola átmenet támogatása

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munkánk alapját a gyermekek képességeinek nagyon pontos ismerete képezi. Fontos feladatunk tekintjük a gyermekek teljes személyisége fejlesztésén belül a **tanulási képességek megalapozását**, a **tanulási és egyéb részképességzavarok** mielőbbi kiszűrését, kialakulásának megelőzését. Óvodai személyiségnaplónk tartalmazza a gyermekek fejlődésnek nyomon követésére szolgáló területeket, melyek között a tanulási képességek is szerepelnek.

Településünkön a szülők jórészt a helyi általános iskolába íratják be a gyermekeket, de szükség esetén tanácsainkkal segítjük, ha választásra kényszerülnek (PL. SNI–s kisgyermek).

Az érintett iskolákkal **közös óvoda - iskola átmenetet segítő programot dolgozunk** ki minden tanévben.

A gyerekek fejlődését első osztályos korukig **után követjük** iskolalátogatással, tapasztalatcserével, és a minőségirányítási programunkban rögzített partneri igény és elégedettségmérések alkalmával.

G) Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Nevelőmunkánk nem hozhat megbízható eredményt, ha szülőkkel nem megfelelő a kapcsolatunk, ezért minden egyes szülővel törekszünk a **személyes kapcsolat kialakításra**, bizalmuk megnyerésére, és javaslataink megszívlelésére. Ennek egyik kiindulópontja a gyermekek **egyénre szabott befogadásának biztosítása**: óvodánkban biztosítjuk, hogy az új gyermekek érzelmi kötődésüknek megfelelően tudjanak elválni édesanyjukról.

A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása érdekében a beszoktatási-befogadási **időszakot rugalmasan** kezeljük, azaz csak javaslat szintjén, a szülővel egyeztetve növeljük fokozatosan a gyermekek óvodában eltöltött idejét, valamint a szülő nélkül idő hosszát. Lehetőséget adunk a szülőknek arra, hogy a szülő bármikor megkereshessen napközben bennünket, ha negatív, bizalmatlan gondolatai támadnának az óvodáról.

A szülőket rendszeresen (naponta, és/vagy szükség szerint) tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseit kérésükre megbeszéljük, a gyerekek alkotásait rendszeresen megmutatjuk, biztosítjuk, hogy a szülők részt vehessenek az óvoda mindennapi életében, a foglalkozásokon is, valamint egy-egy mesterség, vagy speciális tudás, képesség birtokában (Pl. zenész-szülő, mesemondó nagymama, kosárfonó szülő, stb.) színesíthessék óvodáink életét.

A szülő kérésére az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól.

Egyéni beszélgetésekkel, gyermeknevelléssel kapcsolatos nézetek kicserélésével, a család szokásainak, értékrendjének megismerésével, megértésével, a család erőforrásainak feltárásával törekszünk a közös együttműködésre.

A szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. farsang, karácsony, anyák napja, helyi ünnepek (pl.: falunap) jó alkalmat teremtenek arra, hogy a szülők láthassák gyermekeik közösségben elfoglalt helyét.

H) Intézményi önértékelés, eredményesség

Legfontosabb eredményesség indikátoraink:

- a 3 éves gyermekek beóvodázási aránya
- a gyermekek hiányzásai csökkenésének mértéke
- mérésnél az alapkészségek fejlődésének mértéke
- sajátos nevelési igényűvé minősítés csökkenésének mértéke

- normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás mértéke
- iskolaérettség elérése (a tanköteles korú és az óvodába menő gyermekek aránya**)**

8.2.6 Esélyteremtő óvoda

Intézményünk az **EFOP-3.1.3-16-2016-00001 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása „Esélyteremtő óvoda"** kiemelt projektben is résztvett, melynek célja olyan intézményhálózat létrehozása, melynek tagjai az esélyteremtő nevelési eljárásokat eredményesen alkalmazzák és képesek azokat más óvodákkal is megismertetni. Mindezzel hozzájárulva a hátránykompenzáló képesség hatékonyságához, a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok mérsékléséhez.

A komplex esélyteremtő intézményi fejlesztés a hatékony hétköznapi pedagógiai tevékenység feltételeinek megteremtéséhez **szükséglet szerint** járult hozzá:

- egyéni és csoportos fejlesztő eszközökkel,
- értékközvetítő, kulturális gyermekprogramokkal,
- gyermekek helyben történő egyéni fejlesztéséhez speciális képzettségű szakemberek biztosításával.

8.2.7 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása – Tehetséggondozás

Intézményünkben a hátránycsökkentés mellett figyelmet fordítunk a tehetségígéretek felkutatására is. A **tehetségígéretek azonosításának** formája elsősorban a természetes óvodai élethelyzetekben megnyilvánuló teljesítmény, viselkedés **megfigyelése.**

A tehetségígéretek gondozásához elsősorban a dúsítás stratégiáját alkalmazzuk óvodáinkban. Figyelemmel kísérjük továbbá a hazai óvodai tehetséggondozás módszertanát, pályázatait.

8.2.8 „Válassz játékot kis pajtás!” Drámajáték-program

Célunk a drámajáték módszer helyi szintű megismertetése, kipróbálása és beillesztése a saját intézményi környezetben, valamint „Válassz játékot kis pajtás!” Drámajáték gyűjtemény helyi szintű összeállítása, amely segíti a mindennapi pedagógiai munkát, a gyermekek szükségleteire, képességeire épít, és mások által is folyamatosan bővíthető. A Sóshartyáni Szivárvány Óvoda és Bölcsőde intézményében nagyon sok a hátrányos helyzetű kisgyermek, évek óta egyre több gyermek érkezik ingerszegény környezetből, akiknek a fejlődését negatív környezeti hatások illetve társadalmi – kulturális hátrányok gátolják. Jelentősen megemelkedett a különböző beilleszkedési, beszéd nehézséggel, kapcsolatteremtési gondokkal küzdő gyermekek aránya. Megtapasztaltuk, hogy ezek a hátrányok tartósnak bizonyulnak, és további részképesség zavarokat okoznak. Egyre több a sajátos nevelési igényű, és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő óvodás. A pedagógusoknak egyre nehezebb a mindennapi munkájuk. Fő célunk egy olyan program bevezetése és megvalósítása közösen, egymás tudására alapozva, mely a napi munkában tényleges segítséget jelent a gyermekek és a pedagógusok számára egyaránt, valamint olyan játékgyűjtemény összeválogatása, mely segítségül szolgál a pedagógusok mindennapi pedagógiai munkájához.

A drámajáték alkalmazásakor a játékban részt vevők feloldódnak a játékban, megnyílnak, és közel engedik magukhoz az élményeket. Az első pillanatban agresszívnek, vagy hiperaktívnak tűnő gyermek sokszor olyan terheket, problémákat cipel, melyek feszültté teszik őt. Ha képesek vagyunk ilyenkor olyan játékot kezdeményezni, amelyben megtudjuk a probléma valódi okát, akkor hamar orvosolni is tudjuk, és magunk is olyan összefüggések birtokába jutunk, melyek a problémák megoldásához vezetnek. A gyermekek maguk által épített világban, szereplőként bevonódva élik meg a mindennapok tapasztalatait. A drámajáték a nap folyamán bármikor alkalmazható, de lehet több napon keresztül vitt tevékenységek láncolata is. A program eszközkészlete könnyen alkalmazható, célzottan kiválaszthatók a megfelelő tevékenységek, melyek a gyermek akkori mozgásigényére, kíváncsiságára, utánzási, azonosulási hajlamára és játékosságára épít. A kedvenc játékok kellékei, eszközei elhelyezhetőek a csoportszobában, de nagy részük az udvaron is alkalmazható. A játékok úgy építhetőek fel, hogy kiscsoportos kortól az iskolába lépésig egyaránt alkalmazhatóak.

A program helyi szintű megismertetésére, kipróbálására, bevezetésére a 2023-2024-es nevelési évtől került sor.

8.2.9. Boldogságóra Integrált Program

Boldogságóra: Életkészségek a kihívásokkal való megküzdéshez és a boldogsághoz vezető utak felfedezéséhez

A Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra programja a pozitív pszichológia kutatási eredményeire épített élménypedagógiai módszertan, melynek hatékonyságát az ELTE PPK empirikus kutatásokkal igazolta. A program mind a pedagógusok, mind a gyermekek lelki jóllétével foglalkozik, és segítségével lehetőség nyílik arra, hogy a hagyományos tudásmegosztást és az életben szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk.

A Boldogságóra Integrált Program az elmúlt 10 évben Magyarország legnagyobb óvodai és iskolai, a **jóllétstratégiák oktatását támogató szakmai közösség**évé nőtte ki magát. A Boldogságóra Integrált Program a pozitív pszichológia legújabb kutatási eredményeit dolgozza fel korosztály specifikusan azzal a céllal, hogy elősegítse a gyerekek mentális egészségének és jóllétének fejlesztését, támogatva őket abban, hogy boldogabb és kiegyensúlyozottabb életet élhessenek, ugyanakkor egészséges megküzdési stratégiákkal reagálhassanak az élet elkerülhetetlen kihívásaira.

A programban a témákhoz tartozó elméleti háttér, mesék, történetek, feladatlapok, csapatjátékok, gyerekdalok, Bagdy Emőke relaxációs gyakorlatai találhatóak. Témái a nevelési év 10 hónapja során, sorrendben: **A hála gyakorlása, Az optimizmus gyakorlása, Társas kapcsolatok ápolása, Boldogító jó cselekedetek, Célok kitűzése és elérés, A megküzdés gyakorlása, Az apró örömök gyakorlása, A megbocsátás gyakorlása, Testmozgás, Fenntartható boldogság.**

A program helyi szintű megismertetésére, kipróbálására, bevezetésére a 2024-2025-ös nevelési évtől kerül sor egy csoport bevonásával. Célunk a **Boldog Óvoda cím** elnyerése.

Az intézményünk vállalja, hogy a 2024/2025-ös nevelési évben, minden hónapban egy csoportnak tartunk a Boldogságóra Integrált Program szerinti foglalkozást, és nevelési év végén készítünk egy összefoglaló beszámolót az elvégzett havi feladatokról és azt feltöltjük a weboldalra.

8.2.10. Madárbarát óvodai program

Óvodánk a 2024-2025-ös nevelési évben a **Madárbarát óvodai cím** elnyerését is célul tűzte ki. Az állatok szeretetére, védelmére nevelés helyi óvodai programunk fontos része. Minden pedagógus közös felelőssége egy olyan nemzedék felnevelése, akik harmóniában és szeretetben tudnak élni környezetük élőlényeivel. Ennek a környezetük iránt felelősséget érző nevelésnek az alapjait kívánjuk lerakni úgy, hogy érzelmi kötődés kialakításával tudatosítjuk: az állatok is érző lények, akik szeretetünkre, gondoskodásunkra és védelmünkre szorulnak. A téli madáretetéssel sokat segítünk a hazánkban maradt kis állatoknak, hogy elviseljék a nehezebb körülményeket, és a hidegben is találjanak elegendő táplálékot. A gyermekekkel készítünk madárkalácsot, sőt madáretetőt is.

A Madárbarát Óvoda feltételei

A cím elnyerésének feltétele, hogy gyermekeink rendszeresen **etessék**, **itassák**, és **odúztassák** a környék madarait. Az általuk gondozott madárfajokat megfigyeljék, segítségünkkel beazonosítsák őket.

Azonban a madáretetésnek is vannak szabályai, amiket nem hagyhatunk figyelmen kívül.

A madáretetéssel kapcsolatos, legfontosabb tudnivalók:

- Az etetési időszak az első tartós fagyok beköszöntétől ezek megszűnéséig, december elejétől március második feléig tart.
- Eleségként bőven elegendő fekete napraforgót kitenni.
- Adhatunk nekik gyümölcsöket, bogyókat.
- Kaphatnak némi állati zsiradékot.
- Az etető madarai nem élelmiszerhulladék-megsemmisítők, ne adjunk nekik ételmaradékot!

Matos Maja: Madáretető

Építettem egy kis házat.
Minden madár ki-bejárhat.
Jönnek is a kis cinegék,
Hogy a magot mind kiegyék.

Szórtam belé napraforgót,
Nem is csuktam be az ajtót.
Tárva, nyitva vendéget vár,
Ahány madár, mind idejár.

Ázva, fázva bekopognak,
Ablakomban toporognak.

9. Az intézményi élet megszervezése

9.1 Nyitvatartás

Szülői igények felmérése, fenntartói utasítás mellett állítjuk össze, a mindenkori érvényes időtartamát a házirendünkben szabályozzuk.

9.2 A gyermekcsoportok szervezése

Intézményünkben az óvodai gyermekcsoportok (Napocska, Holdacska, Felhőcske) vegyes életkorú csoportszervezésben működnek.

9.3 A napirend összeállításának elvei

A gyermekek napirendjének összeállításában vezérelv a szabad játék idejének **minél hosszabbidőn** keresztül és lehetőleg **összefüggő idejű** biztosítása, valamint a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembe vétele. Ennek érdekében:

A napirend összeállítása során ügyelünk arra, hogy óvodai életünk mindennapjaiban biztosítsuk a gazdag**, változatos tevékenységet**, az**aktív és passzív pihenés** életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő **váltakozását.**

Rugalmasság és stabilitás megteremtése, melynek értelmében a **stabil pontokat**az azonos időben megjelenő, visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések, alvás, mindennapos testnevelés, mese), a **rugalmasságot** a gyermekek érdeklődésére, tevékenységére alapozott helyzetek időtartamának kezelése, az előre be nem tervezett tevékenységek beilleszthetősége adja.

Ügyelünk arra, hogy a legtöbb időt a **játék** kapja (min. 5 óra)

A napirend **alkalmazkodjon az évszakokhoz**, az egészséges életmódra nevelés érdekében használjuk ki a gyermekek **természetes mozgásigényét**, és a természet hatásait, ügyelve a **szabad levegőn való tartózkodás** időtartamának fontosságára

Az óvodai napirend konkrét meghatározásában ajánlatos a **stabil pontokat tervezni**, míg az **egyéb tevékenységekre nagyobb intervallumokat** tervezni.

A fenti ajánlások betartása közös nevelési elveink szintézisét jelentik. Az intézmény konkrét napirendjét a csoportnaplók tartalmazzák.

9. 4 A heti rend összeállításának elvei

Az intézmény heti rendjének összeállítása az adott óvodapedagógusok feladata, szükség szerinti egyeztetés az azonos helyiséget igényvevő tevékenységek (Pl. tornaterem) tervezésekor szükséges.

A heti rend összeállításának elvei:

- a hét során legyen biztosítva, hogy az adott nap során egy-egy tevékenység nagyobb hangsúlyt kapjon, s e szerint történjen a célirányos képességfejlesztés
- naponta legyen lehetőségük a mesére, versre, vizuális tevékenységre, énekre
- a heti ciklus tervezése nem kötelező jellegű, ettől eltérő időtartamra (két hét, vagy más) időtartamra is tervezhető tevékenység, a tevékenység jellege, tartalma, komplexitása függvényében
- heti egy-két alkalommal kötelező testnevelés foglakozást szervezni
- minden gyermek számára szükséges biztosítani, hogy a megkezdett tevékenységét kedvük szerint folytathassák a hét során.

Az aktuális heti rendet a csoportnaplók tartalmazzák. A tevékenységek tervezéskor egy-egy napra egy bizonyos téma a meghatározó, amely komplex foglalkozássá válik a következő tartalmi jellemzők alapján:

- komplex rendszereket, folyamatokat értelmezünk az óvodás gyermekek szintjén
- a foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- a foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

9. 5 Az egyes tevékenységformák szervezése

Az életkori jellemzők ismeretében és a gyermekek egyéni sajátosságaira építve az óvodapedagógusok döntésétől függ – kivéve a szabad játékot – a felajánlott tevékenységformák megválasztása. A tevékenységek szervezeti keretei különösen:

- kötetlen foglalkozás, kezdeményezés (egy időben egyféle tevékenység)
- választható tevékenységek (egy időben többféle tevékenység)
- szabad játék
- kötött foglalkozások (különösen a testnevelés, valamint a különböző szervezett tevékenységek adott gyermekcsoport számára, pl.: gyógytestnevelés)

Alapelvek a tevékenység szervezeti kereteinek megválasztásához:

- a különböző szervezeti keretek között a gyermekek foglalkoztatási formái: egyéni, mikro csoportos, makro csoportos és az egész csoport együtt.
- a foglalkoztatási formák megválasztása az óvodapedagógus kompetenciája
- a különböző együttműködési formák megválasztását a gyermekek szocializációs szintje meghatározza

A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire építés nemcsak az óvodapedagógus által tervezett téma és a gyermekek előzetes tapasztalatainak, élményeinek összekapcsolását, illetve a differenciálásra való felkészülést jelenti, hanem azt is, hogy az óvodapedagógus a gyermekek tapasztalataiból, élményeiből kiindulva, velük együtt választ témát, projektet. A különböző élethelyzetekben való gyakorlást, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulást kiemelten kezeljük az óvodapedagógus által irányított tanulási formák közül.

A párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése, szervezése váltja fel az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokat.

10. A Pedagógiai Program tevékenységei

A tevékenységek tervezése, felosztása az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült. A különböző tevékenységeket, egymást átszövő, együtt jelentkező, komplex módon megnyilvánuló összetevőknek tekintjük az óvodás gyermek tevékenységei során. Ezek egyrészt a különböző tevékenységek **kereteiként**, másrészt **tevékenységi fajtaként értelmezhetők,** amelyekbe ágyazódnak a **komplex foglalkozások**.

10.1 A különböző tevékenységek tervezése, az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek irányításában

10.1.1 A játék

A játék elsődlegessége vitathatatlanul nevelőmunkánk alappillére. A játék - felfogásunk szerint – magáért a tevékenység örömééért végzett, önként választott gyermeki tevékenység, önkifejezési forma, amely a gyermekek fejlődésében alapvető jelentőségű.

A játékot a fejlődés és a fejlesztés színtereként, módszereként és eszközeként tekintjük.

A játéktevékenység feltételei:

Szubjektív feltételek:

Az óvodapedagógus személyisége, szerepe, magatartása, hatása: akkor tekintjük eredményesnek, ha a gyermeki játék rangját, a játék fontosságát, a játék szabadságát helyesen értelmezi. Rendelkezik azokkal a képességekkel, amelyek alapvetően befolyásolják a játékot: gyermekszerető, játszani szerető, empatikus, őszintén tud örülni, őszintén tud érdeklődni, gazdag kommunikációs eszköztárral rendelkezik, jól kommunikál, kreatív, rugalmas, jól improvizál, hiteles, jól szervez.

Pozitív légkör: meghatározó jelentőségű, alapvető feltétel a jó játékhoz. Ez alatt nemcsak a kifejezetten játékidő alatti légkört értjük, hanem általában a nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot, szeretetet nyújtó légkört is.

Élmények: a gyermekek tapasztalatai a játék feltételei is egyben. Ugyanakkor a jó játék pozitív élmény is a gyermekeknek.

Objektív feltételek:

- Megfelelő időt biztosítunk a játékra
- Napirendünkben az e tevékenységre tervezett időkeret a legnagyobb
- Megfelelőnek tekintjük a játékra biztosított időt

Az összes, a csoportban előforduló játékfajtához elegendő időt adunk, az udvari játékra is.

Az óvodapedagógus az általa tervezett, kezdeményezett idő mértékét a gyermekek játékigényéhez igazítja.Indokolatlanul nem szakítjuk meg a játék folyamatát, a várható befejezést előre tudatjuk a gyermekekkel.

Megfelelő hely a játékra

A játék helyét az épületek adottságai meghatározzák. Vegyes csoportszervezésünk következtében igyekszünk figyelembe venni a kicsik biztonságérzetét, ezért otthonos, elszeparálható zugokat alakítottunk ki, míg a nagyobb gyermekeknek az önállósági törekvéseikkel összhangban – az önérvényesítés érzetét növelve – biztosítjuk az „önrendelkezést", azaz segítjük, támogatjuk, hogy maguk rendezzék, alakítsák játszó helyeiket.

Megfelelő játékeszközök

Játékeszközeinket folyamatosan bővítjük lehetőségeink függvényében. A játékszerek megválasztásában döntő szempontok: funkciógazdagság, tartósság, színes, esztétikus, jól tisztítható, mozgósítsa a gyermekek képzeletét. Törekszünk arra, hogy minden játékfajtához (szerep, szabály, konstrukciós, gyakorló, bábozás, dramatizálás, barkácsolás) legyen elegendő választék. Az eszközök szabad megválasztása egy bizonyos szokásszint elérése esetén természetes.

Az óvodapedagógusok feladatai a játék irányítása során

A fent felsorolt feltételek biztosítása, a játék önállóságának biztosítása, szükség esetén, vagy a gyermekek kérésére bekapcsolódni a játékba, ötletek, helyzetek lehetőségek teremtése a minél sokszínűbb játékhoz. A sajátos, egyedi, átélt helyzeteket reprodukáló játéktémák türelmes, tapintatos, empatikus kezelése.

10.1.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermekek tanulási tevékenységét nem önálló tevékenységnek tekintjük, hanem minden olyan tartós változás, ami a gyermekekben a mindennapi tapasztalatok hatására végbe megy – tanulásként értelmezzük. Ebben a megközelítésben tanulás:

- A perceptuális (szenzoros) tanulás
- A motoros (mozgás, mozgással) tanulás
- A verbális tanulás
- A szociális tanulás

A két tevékenység – játék, tanulás szinte teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban, feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás formái óvodánkban:

- spontán, játékos tapasztalatszerzés
- a gyermekek kérdéseire, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- gyakorlati probléma és feladatmegoldás

Az óvodapedagógusok a szervezett tevékenységeket kétheti tervezésben készítik el, rögzítésük a csoportnaplóban történik. A tevékenységekre szánt időkeretet a gyermekek érdeklődése, kitartása, aktivitása befolyásolja.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek során:

- A gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítése
- a tanulási környezet megteremtése: szituációk teremtése, tárgyi feltételek biztosítása, a gyermekek érdeklődésének figyelembe vétele, a gyermeki aktivitásra épülő tevékenységek tervezése, a gyermekek önállóságának biztosítása, differenciálás lehetőségének megteremtése, komplexitás érvényesítése.
- a tapasztalatok rögzítése a csoportnaplóban, egyéni fejlődés nyomon követésére szolgáló dokumentumban

10.1.3 Munka jellegű tevékenységek

A munka – értelmezésünkben - célra irányuló tevékenység (ebben különbözik a játéktól), így feltételez a gyermektől figyelmet, szándékosságot, kötelességtudatot, felelősségtudatot. A munkavégzést értékteremtő folyamatnak tekintjük.

Munkafajták intézményünkben:

- önkiszolgálás (öltözködés, személyi higiéniával kapcsolatos feladatok, étkezés)
- környezet rendjének biztosítása (teremrendezés, söprés, játékszerek elrakása, udvari tevékenységek
- naposi munka
- növénygondozás
- alkalmi megbízatások teljesítése

Az óvodapedagógus feladatai a munka irányításában:

- szilárd szokás és szabályrendszer kialakítása a gyermekcsoportokban
- minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képessége és kedve szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet
- biztosítsa a szükséges munkaeszközöket, gondoskodjon a balesetveszélyek megelőzéséről, elhárításáról
- adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek kipróbálhassák a különböző tevékenységeket
- minden erre irányuló gyermeki törekvést ismerjen el, erősítsen meg, értékelje pozitívan!

10.1.4 Verselés, mesélés

A mese-vers a kisgyermek alapvető szükséglete, a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, amelyek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen **a bábozás és dramatizálás eszközeivel** - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a **népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi** -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese -vers tevékenység tervezését a heti rendben rögzítjük. Ez a tevékenység is komplex módon jelenik meg a tevékenységek sorában, hiszen gyakran társulhat hozzá bábozás, dramatizálás, szerepjáték. Az óvónő által tervezett mese-vers cselekvés megvalósítási formája többnyire a kötetlen, kezdeményezésen alapuló szervezési forma. A gyermekek által kezdeményezett ilyen jellegű tevékenység a nap bármely szakában és helyszíntől független helyzetekben történhet.Az irodalmi alkotások szabad megválasztása az óvodapedagógusok kompetenciája. Éppen ezért nagyon fontos, hogy rendelkezzenek kellő „mennyiségű és minőségű” gyermekirodalmi tudással. A mesélés szabad formáját részesítjük előnyben, vagyis a „fejből” mesélést, de időnkét könyvből is történhet. Az irodalmi művek megválasztásának gerincét a magyar népmese és mondóka kincs alkotja, de merítünk az etnikai kisebbség kultúrájából is.

Az óvónő által kezdeményezett mese-vers kiválasztását a gyermekcsoport aktuális szintje meghatározza, éppen ezért e területen is igen jelentős a gyermekek mélyreható ismerete.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek mese-vers iránti szeretetének felkeltése, a mese –vers hallgatás iránti igény kielégítése a gyermekek szükségletei szerint.

Megfelelő, nyugodt tér, helyszín kialakítása a mese és vershallgatás állandó helyeként, ahol helyet kapnak mesék, versek feldolgozásához, megelevenítéséhez szükséges kellékek (bábok, dramatikus játékokhoz kellékek, mesehallgató párnák stb.)

Adjon lehetőséget, hogy a gyermekek a hallott meséket saját fantáziája alapján reprodukálhassa

Adjon lehetőséget arra, hogy a hallott verset egyéni, esetleg kiscsoportos formában gyakorolhassa, lehetőleg kerülje az egyszerre való kántálást

Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek a meséket minél többoldalúan, minél gyakoribb ismétléssel és feldolgozással élhessék át újra

Legyen biztos irodalmi tudása, mese és vers ismerete folyamatosan bővüljön, legyen gazdag az irodalmi repertoárja.

10.1.5 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az élményt nyújtó közös éneklés, zenélés olyan gyermeki tevékenység, amely során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, az együtt tevékenykedés örömét, és ezek együttesen a zenei anyanyelv kialakulásában óriási motiváló erőt jelentenek. Azonosulunk Kodály Zoltán gondolataival, aki a zenei műveltséget a következőképpen fogalmazta meg: „Először ismerjük meg saját népzenénket, de ugyanakkor nyissunk kaput a világ nagy mestereinek zenéje előtt is.”

Nevelési programunk ebből kiindulva a hagyományőrzés, a népi dalos játék, a magyar népdalok világából meríti az ének-zenei nevelés gerincét adó anyagot, de ebből kiindulva a műzene, a világzene felé is igyekszünk haladni. A magyar népzenei hagyományok, dalanyagok mellett természetesen a településeinken az élő etnikai kisebbség fennmaradt zenei kultúráját is feladatunk tovább örökíteni. E kultúra jelenléte óvodánkban jelentős táptalajként szolgál, hiszen jelentős az etnikai származású gyermekek fogékonysága zene, a tánc, a mozdulat befogadására, reprodukálására, ugyanakkor különbség mutatkozik meg a szövegejtés érthetőségében, a zenei alapfogalmak (lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély) megértésében, alkalmazásában, a zenei kreativitás (dallamalkotás önállóan, ritmikai kitalálás, stb.). A zenei anyag összeállítást a csoportok összetétele meghatározza. Alapvető válogatási szempontok: az érzelmi közelség, a hangterjedelem, a ritmuskombinációk nehézségi foka, a mozgásanyag

milyensége, kivitelezhetősége. A leglényegesebb: a zene, a dalos játék, az ének élményt jelentsen a gyermeknek.

Az ének, zene, dalos játék, zenehallgatás fejlesztésül szolgál a hallásfejlesztéshez, a ritmusérzék fejlesztéséhez, a mozgásfejlesztéshez, de legfőbb ereje a közös tevékenység nyújtotta élmény és tapasztalat.

Az óvodapedagógusok feladati a tevékenység során:

- Az ének-zene anyagát heti tervezésben rögzítse
- Érzelmi biztonság, nyugalom, jó kapcsolat megteremtése
- Mintaadással segítse elő, hogy a gyermekek szívesen és bátran énekeljenek, kisebb csoportokban is, együtt is, egyedül is
- Napközben kezdeményezzen ölbeli játékokat, simogatókat, ringatókat, höcögtetőket
- Biztonsággal lássa és alkalmazza a zenei tevékenységekben rejlő lehetőséget
- Rendelkezzen biztos zenei képzettséggel, tudását, képességeit folyamatosan fejlessze
- Tudjon legalább egy hangszeren élményt nyújtóan játszani
- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kedvükre énekelhessenek, kezdeményezzenek dalos játékot.
- A zenehallgatási anyagot igényesen válassza meg, tudja, hogy ez a tevékenység csakis önkéntes lehet.

10.1.6 Rajzolás, festés, mintázás kézimunka

A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítását, a képi-plasztikai kifejezőképesség, szín, a képzelet, a képi gondolkodás fejlesztését, a szép iránti nyitottságát és igényességét fejleszti az óvodában a rajzolás, a festés, a mintázás, az építés, a képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Ezek a tevékenységek a legközkedveltebbek az óvodánkban, hiszen az életkori sajátosságoknak megfelelnek, örömet jelentenek. Ezekben a tevékenységekben a műalkotás folyamata legalább olyan fontos, mint az eredmény. A gyermeki ábrázolás speciális tevékenység, melynek során a gyermekeknek a világról szerzett ismereti érzékletes képi úton rögzülnek, alkotó tevékenysége sokat elárul magáról az alkotó gyermekről is.

A vizuális tevékenységet a gyermek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára építjük. A vizuális tevékenység megvalósítása szempontjából kiemelt jelentősége van az óvodapedagógus személyiségének, vizuális látásának, ízlésének, esztétikai érzékének, kultúra közvetítő szerepének.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenység megszervezésében:

- Nyugodt légkört biztosítson a szabadon, önállóan megvalósuló alkotó tevékenységhez
- Alakítson ki olyan helyet a csoportszobában, ahol változó számú gyermekek nyugodtan, kényelmesen tevékenykedhetnek
- Biztosítson elegendő eszközt, időt, egyéni önállóságot
- Élménynyújtással, ötletadással segítse a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását
- Biztosítsa, hogy az eszközök bármikor elérhetőek legyenek a gyermekek számára (nyitott polcok a kellékekhez)
- Alakítsa a tevékenység folyamatához szükséges stabil szokásrendszert (rendrakás, eszközökön való osztozás szükség esetén, stb.)
- Adjon lehetőséget a választásra, az önálló döntésre (Pl. papír mérete, forma nagysága, stb.)
- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

10.1.7 Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük, az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal. A mozgás sokoldalú tevékenység, és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi: a nagymozgás, a szabad játék, a mindennapos testnevelés, a kirándulás, túra, a különböző egyéb tevékenységek mindegyikében jelen van. Tudjuk, hogy számos későbbi probléma kialakulásának alapja lehet a mozgásképesség bizonyos területeinek hiányos fejlődése.

A tevékenység objektív feltételeként szolgáló megfelelő méretű hely a mozgásra az óvodánkban biztosított, hiszen udvarunk tágas, közel a természet a maga kincseivel: fák, bokrok, patakok, valamint a levegő, víz, napfény.

A fedett terasz tovább növeli a szabad levegőn való tartózkodás lehetőségének körét.

Gyermekeink jelentős részének igen természetes a szabad levegőn tartózkodás, ellenálló képességük nagyon jó, szívósak, hiszen életük jó részét otthon is a szabadban töltik, ez kedvező feltétel a nagymozgások, természetes mozgások alakítása szempontjából.

A mozgásfejlesztés legfontosabb szervezeti keretei: mindennapos testnevelés, szervezett nagymozgás, szabad játék, kirándulás, túra, egyéni és kiscsoportos fejlesztés, a többi tevékenység kínálta lehetőségek (finom-motorika, testséma, mozgáskoordináció, stb.)

A tevékenységet a pedagógusok heti tervben rögzítik. A tervezésekkor mindig figyelembe vesszük a csoport aktuális szintjét, és a differenciált végrehajtás lehetőségét biztosítjuk.

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásfejlesztésben:

- Az egyéni sajátosságok figyelembe vétele a tervezés, a gyakorlás során mind a spontán, mind a tervezett tevékenységek során
- Biztosítsa, hogy a gyermekek a lehető legtöbb időt a szabadban töltsék
- A gyermekek napirendjében érvényesítse a mozgás-pihenés egyensúlyát
- Elégítse ki a gyermekek mozgásigényét, szeretesse meg a mozgást, juttassa sikerélményhez a gyerekeket
- Alakítsa a mozgás segítségével az egészséges életmód szokásait
- Adjon lehetőséget a gyermekek egyéni képességeinek kipróbálására (erő, egyensúly, állóképesség, koordináció, stb.)
- Mivel a mozgásban számos részképesség hiánya érzékletes módon kiderül, így szenteljen különös figyelmet a mozgások végrehajtása során az egyes gyermekek mozgására, tapasztalatait rögzítse, szükség esetén vonjon be szakembert.

10.1.8 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermeki megismerés alapja ebben a korban a folyamatos érzékelés, tapasztalás, cselekvés. A gyermek a külső világot tevékenység közben ismeri meg.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és

néphagyományok, szokások, **a közösséghez való tartozás élményét**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A tevékenységközpontú óvodai program egyik jellemzője, hogy az Alapprogramban megnevezett tevékenységeket saját logikája alapján átstrukturálja, legszemléletesebben talán ezen a területen, mert e program szerint a matematikai tartalmú tapasztalatszerzés külön tevékenységformaként jelenik meg, a külső világ tevékeny megismerése területet is másként tölti meg tartalommal: természet- társadalom-ember és a születéstől felnőttkorig felosztás alapján. Ezek a tartalmak pedagógiánk szerint elsősorban a tervezésben jelentkeznek.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek során:

- Biztosítsa, hogy a gyermekek szerezzenek minél több mozgásos, érzékszervi tapasztalatokat az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- Fedezze fel a gyermekekkel közösen környezetük mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit, adjon lehetőséget, hogy a logikus gondolkodás fejlődésének az ok-okozati viszonyok, elemi következetések, összefüggések megtapasztalására
- Fektessen hangsúlyt az elemi mennyiségi ismeretek kialakítására, megszilárdítására legyenek (számlálás, szám-képfelismerés, számkörök átlépése, stb.)
- Biztosítsa, hogy a gyermekek biztonsággal eligazodjanak szűkebb környezetükben, biztos tudással rendelkezzenek az alapprogram által meghatározott személyi adataikról
- Közvetítsen értékeket pedagógiai szemléletében a környezet védelme, óvása érdekében, a környezettudatos magatartáshoz kapcsolódó szokások kialakulását alapozza meg (Pdl: víztakarékosság, a környezet rendje, tisztasága, az újrahasznosítás lehetőségei, stb)
- Törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munkák, ünnepek során a gyermekek
- A gyermekekről szóló feljegyzések, mérési területek között e terület kapjon helyet.

11. A nevelés tervezése

Az intézmény funkciójának céljaink feladataink megvalósítása érdekében a gyermeki tevékenységek tervezésén kívül a gyermekek szokás és szabályrendszerének alakítását nevelési tervekben rögzítjük. Nevelésünk cél-és feladatrendszere ismeretében ugyanis nélkülözhetetlennek tartjuk a fejlesztés átgondolását, tervezését, időszakonkénti értékelését, a továbblépés feladatainak meghatározását. **A nevelési tervek teljesítésének értékelése minden lezárt ciklus végén írásban történik a csoportnaplókban.**

12. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a gyermek és a közösség fejlődésének, előmenetelének ellenőrzése, értékelése

12.1 A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Nevelésünk fontos eleme a gyermekek személyiségének minél pontosabb ismerete, fejlődése figyelemmel kísérése és céljaink eléréséhez viszonyított helyzete megállapítása. Közös álláspontunk alapján a gyermekek fejlődését nagyobb intervallumokban értelmezzük. A személyiségfejlődés folyamatában, ebben az életkorban megengedhető az estleges részleges elmaradás, az eltérő fejlődési ütem, az óvodáskor végére kívánjuk eljuttatni a gyermekeket olyan szintre, amely kívánatos további életszakasza során.

Ennek érdekében:

- a gyermekek megismerését sokrétű információs rendszeren keresztül valósítjuk meg
- a megismerés formáit kidolgoztuk és a helyi pedagógiai programban rögzítettük, minőségirányítási programunkban folyamat szintjén szabályoztuk
- folyamatosan bővítjük mérési, értékelési kultúránkat, mérőeszközeinket
- pontosan meghatároztuk az óvodáskor végére elérendő optimális szintet
- fejlődési naplót dolgoztunk ki a gyermekek fejlődésének nyomon követésére
- a gyermekek fejlődésének értékelési rendszerét kidolgoztuk

A konkrét megvalósítást a **gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció** tartalmazza.

2024. szeptember 1-től többek között a **csoportnapló, a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció vezetése**, az óvodai tevékenységek, események rögzítése, dokumentumok csatolása online térben, az **oviKRÉTA** rendszerben történik. A csoport története egyben, egy helyen látható és kezelhető.

Az **oviKRÉTA** célja, hogy segítse az óvodák gyermekekkel és óvodai alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladatait.

12.2 A gyermek és a közösség fejlődésének, előmenetelének ellenőrzése, értékelése

Célunk: A gyermek nevelése, fejlesztése, amely folyamat ellenőrzése, elemzése, eredményességének értékelése elengedhetetlen az óvodáskor teljes időtartama alatt. Mindez a gyermek teljes körű megismerésén alapuló, óvodapedagógusi nevelőmunka hatékonyságának tudatos nyomon követését jelenti.
A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjénekmegfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.

Óvodánk ellenőrzési – értékelési rendszere
Pedagógiai Programunk hosszú távon meghatározza nevelőtestületünk nevelői, pedagógiai munkáját.
A pedagógiai munka eredményességéért az óvoda vezetője és a helyettese felelősek, ebből eredően a nevelési folyamat ellenőrzése, értékelése vezetői kompetencia.
Az objektív értékelés feltétele a tervszerűség, alaposság, körültekintés, amelynek megvalósításához meghatározott esetekben szükség van azon nevelőtestületi tagok véleményére, akik az adott területek kiemelkedő szakemberei. Szükség szerint külső véleményeket is kérünk (Fenntartó, szakértők, szaktanácsadók, gazdasági szakemberek, speciális végzettséggelrendelkező szakemberek, stb.)

Az ellenőrzés, elemzés, értékelés óvodánkban a következő dokumentációk alapján történik:
· pedagógiai program,
· éves munkaterv,
· csoportok éves terve,
· a gyermek egyéni személyiségfejlesztési terve, fejlődési napló tartalmazza:
-anamnézist
-bementi fejlődéssel kapcsolatos információkat
-családi beszélgetéseket
- óvodai fejlődési mutatókat.

A gyermekcsoportok fejlődésének ellenőrzési, értékelési rendszere
A csoport és a gyermekek harmonikus egyensúlyban történő fejlődése, a neveléshatékonysága párhuzamosan kerül mérésre, értékelésre a közösségi fejlődés megvalósulásával.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénreszabott nevelési – fejlesztési eljárások, dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének, fejlődésünknek alakulásáról. Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérésieredményekre épül a következő év, nevelési – fejlesztési tervezése.
Módszere, a szociometria.

A gyermekek előmenetelének értékelése

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 91. § (h) pontja figyelembe vételével valósul meg, a csoportnapló szerves részeként (Az adatvédelmi szabályok és a titoktartási kötelezettségre előírtszabályok érvényesítésével).
A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait.
Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése.
Az elért eredményekről–fogadóóra keretében – a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy megismerték a gyermek haladási ütemét, eredményét és a fejlesztési feladatokat, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.
Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumai:
· egyéni fejlődési napló
· csoportnapló
A gyermekek egyéni fejlődésének mérésére a 2022-2023-as nevelési évtől a Dr. Bakonyi Anna által kidolgozott mérési és értékelési rendszert vezetjük be.

Az eredményeket az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük.

13. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az óvodáskor végére a gyermekek nagy része eléri az iskolába lépéshez szükséges feltételeket. Ez alól kivételt képezhetnek a sajátos nevelési igényű gyermekek, akiknek iskolába lépését különös gonddal, és körültekintően igyekszünk előkészíteni, és segítséget nyújtunk a szülőknek –igény esetén – a választásban a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján.

Az alábbi kritériumok tehát az egészségesen fejlődő gyermekekre vonatkoznak:

- A gyermekek képesek több napon keresztül együttjátszani egy azon témában.
- Játékukban a szerepjáték a domináló, és kedvelik a szabályjátékokat.
- Képesek bonyolult építményeket létrehozni.
- Kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek finommozgása és nagymozgása összerendezett, egyensúlyérzéke fejlett.
- Kialakulnak a viselkedési szabályok.
- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően tájékozódik és eligazodik a természeti és társadalmi környezetben.
- Ismerjék a község szépségét, a környezetükben lévő intézményeket (patakpart, iskola, könyvtár, stb.).
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között, meg tudják nevezni azokat
- Óvják a természetet, a növény és állatvilágot.
- Ismernek elemi az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismerik lakhelyüket, születésük helyét, szüleik nevét
- Ismerik az őket körülvevő közlekedési eszközöket,
- Ismerik a néphagyományokat, etnikai hagyományokat,
- Értékelik és védik az egyes környezeti elemeket, mint a víz, levegő, élővilág, talaj.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- A tárgyakat meg tudják számlálni, legalább 10-es számkörben
- Tudnak összehasonlítani mennyiség, forma, nagyság és szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (alatt, fölött, előtt, mellett).
- A gyermekek várják és kérik a mesét.
- Szívesen mondogatnak mondókákat, verseket.
- Egyszerűbb meséket szívesen mesélnek, báboznak és megjelenítik dramatikus játékokkal.
- Tíz, tizenkét mondókát, hat, nyolc verset megjegyeznek,
- Néhány kedvelt mesehősüket beviszik játékokba.
- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat.
- A zenehallgatásra szánt dalokat, zeneműveket érdeklődéssel hallgatják.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni.

- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Ki tudják mondanivalójukat vizuálisan kifejezni.
- Megismert technikákat önállóan alkalmazzák.
- Képalkotásaikban megjelenik egyéniségük, elképzelésük.
- Emberábrázolásban megjelennek a testrészek
- A gyermekek örömmel teljesítik kötelességüket.
- Örülnek a közös munkának, és szívesen végzik. Önállóan végzik a naposi munkát.
- Az egyéni megbízatásokat teljesítik.
- Szívesen segítenek a kisebbeknek.
- Részt vesznek a növények gondozásában.

Minden kisgyereknél 3 éves korára szeretnénk elérni, hogy:

Sok területen önálló legyen. Mozgása zavartalanul fejlődjön, és megfelelően koordinált legyen. Tudjon egyedül étkezni, öltözködni, tisztálkodni, legfeljebb apró segítséget igényelve. Váljék szobatisztává úgy, hogy ezt konfliktusok és később manifesztálódó problémák nélkül valósítsuk meg. A kisgyermekkorban kialakítandó legfontosabb készségek, szokások jól kidolgozottak, stabilak legyenek. Már ne csak a szoros felnőtt-gyerek kapcsolatban érezze magát biztonságban, hanem fogadja el társait is, érezze magát jól a társaságukban, játszanak együtt szívesen. Jól tájékozódjon környezetében, ismerje a nap eseményeit, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat és az ezekhez való alkalmazkodás ne jelentsen nehézséget számára.

Olyan legyen, aki környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen kapcsolódik bele új tevékenységekbe. Elsajátítsa anyanyelvének alapjait, gazdag szókincse legyen, elsősorban beszéd útján tudjon kapcsolatot tartani felnőttel, gyermekkel.

Az önállóság, az érzelem és az önszabályozás alapjai alakuljanak ki nála.

14. Az intézmény hagyományos ünnepei, rendezvényei

A település sokszínűsége, az intézmény tartalmi munkájának gazdagsága lehetővé teszi, hogy bővelkedjen saját hagyományokkal, egyedi tartalmú ünnepekkel. E feladatok szabályozása helyi szintű, konkrét tervezésük a mindenkori éves munkatervekben rögzített.

15. Az intézmény kapcsolatai

Valamennyi partnerünk közül kiemelt jelentőségű az intézménybe járó gyermekek családjaival történő kapcsolatunk minősége, folyamatos továbbfejlesztése.Az óvodai nevelés a

családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

15. 1 A családokkal való együttműködés

Az együttműködés célja:

Az intézmény és a családok nevelőpartneri kapcsolatának fejlesztése, az intézmény és a családi háttér **közös** felelősségérzetének **megerősítése** a gyermekek fejlődésében, annak hangsúlyozásával, hogy nevelési céljaink – összhangban a szülői elvárásokkal - csak akkor teljesülhetnek, ha a szülők is segítik ezt a folyamatot a gyermekek fejlődését támogató, szeretet adó családi neveléssel.Elősegíteni továbbá, hogy a nyitott intézmény megvalósításával a szülők reális benyomásokat szerezhessenek gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, s arról, hogy avatott kezek óvják-fejlesztik gyermeküket.

Az együttműködés alapelvei

- nyitottság a szülők problémáinak meghallgatásában, megértés, tapintat, és lehetőség szerinti segítségnyújtás, az információk bizalmas kezelése
- a dolgozók ismerjék és fogadják el az eltérő családi körülményeket
- az intézmény legyen kezdeményező és elfogadó, de tartsa tiszteletben a családi nevelés elsődlegességét
- a dolgozók nyújtsanak követendő modellt az őszinte érdeklődés, a kölcsönös tisztelet és bizalom kialakítására
- a szülői jogok érvényesülhessenek a nevelés folyamatában, különös tekintettel a nevelési program ismeretére, s érdemi tájékoztatásra a gyermekük fejlődésével kapcsolatban
- a szülő számára szükséges biztosítani minél többféle bekapcsolódási lehetőséget az intézmény életébe
- az együttműködési formák tartalmáról, a benne rejlő „munkamegosztásról” a szülőket érdemben tájékoztatni szükséges

A fenti elvek megvalósítása érdekében:

- intézményünk házirendben szabályozza a szülők számára fontos tudnivalókat
- a házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőknek átadják
- az együttműködés elveit, formáit megfogalmaztuk, s erről tájékoztatást adunk a szülőknek a helyben elfogadott módon
- intézményünk szülői szervezetet működtet

A szülőkkel történő együttműködés formái változatosak, sokrétűek, magukba foglalják a személyes kapcsolatot, a közös rendezvényeket, a jeles napok megünneplését, a hagyományok ápolását. Az alábbi felsorolás inkább orientáló jellegű, mintsem szabályozó jellegű, hiszen az adott szociális közeg esetenként meghatározhatja a különböző együttműködési formák tartalmi hangsúlyait:

	Formája	Célja
	Beiratkozás előtti családlátogatás	A gyermekek otthoni körülményeinek megismerése, a gyermekkel történő első találkozás, bizalomépítés a gyermekkel, a családdal.
	Beiratkozás	Adatfelvétel, ismerkedési lehetőség biztosítása
	Fokozatos befogadás	Biztonságérzet kialakítása mind a szülő, mind az intézménybe érkező gyermek számára. Anamnézis felvétele.
	Közös programok (kirándulás, ünnepek, munkadélutánok, játékdélutánok, versengések)	Családok és az intézmény kapcsolatának elmélyítése. Betekintés és aktív részvétel biztosítása az intézmény életébe.
	Szülői értekezletek (óvodai szintű, csoportszintű)	Tájékoztatás, információcsere, nevelési feladatok és teljesülésük. Operatív feladatok egyeztetése, véleményezés, közös megállapodások megkötése.
	Évközi családlátogatás	Problémás esetekben a személyes, családi környezetben a probléma okainak, lehetséges megoldási módjának segítése.
	Fogadó órák	Szülői/óvónői kezdeményezésre egyedi esetek megbeszélése
	Nyílt napok	A szülők számára betekintés biztosítása a gyermek intézményi életébe
	Szülői elvárások, igény és elégedettségmérés	Felmérés, összehasonlítás, feladatok kijelölése az intézmény számára
	Személyes percek	Azonnali döntést, beavatkozást igénylő esetekről kölcsönös tájékoztatás

	Szülői szervezet működtetése	Az intézményi élet egészét érintő ügyekről tájékoztatás, szülői kompetenciák erősítése.
	Személyes percek Utánkövetés	Informális tájékozódás a gyermekek iskolai haladásáról Látogatás az iskolában

Intézményünkben szívesen fogadjuk a szülőket, a szülői együttműködés minden kezdeményezését.Pedagógiai programunk, nevelési elveink határozott képviselete a biztosíték arra, hogy a családokkal való kapcsolatunk jellege, minősége e szűrökön keresztül működjön, és építő jellegű legyen mind az intézmény, mind a családok számára.

15. 2 Intézményünk egyéb kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

	Kapcsolattartási formák
Bölcsőde	A bölcsődével nagyon jó kapcsolatot ápolunk,- egy épületben kap helyet a Bölcsőde és az Óvoda- melyre kiváló bizonyíték, hogy a bölcsődéből elballagó gyermekek óvodánkban folytatják mindennapi életüket.
Általános iskola	Szakmai tanácskozások, megbeszélések közös témában óvodai és iskolai tevékenységek kölcsönös látogatása, tapasztalatcsere tanítók meghívása óvodai szülői értekezletekre

	iskolalátogatás az iskolába készülő gyermekekkel, részvétel tanórán tájékoztatás adása a gyermekek fejlődéséről közös pályázatokban való részvétel informális kapcsolattartás
Fenntartó	értekezletek, tanácskozások, képviselőtestületi ülések fenntartói ellenőrzések i beszámolók költségvetési tárgyalás meghívás az óvodák rendezvényeire a fenntartói irányításból adódó feladatok teljesítése
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	meghívás az óvodák rendezvényeire
Közművelődési intézmények (helyi, szomszédos településen és a környező városokban)	gyermekszínház látogatása mozi látogatás könyvtárlátogatás tájház látogatás

Szakszolgálat	gyermekek szükség szerinti vizsgálata folyamatos kapcsolat a logopédussal sajátos nevelési igény megállapítása módszertani segítség kérése nevelésükhöz
Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet	havi rendszerességgel információs kiadvány fogadása (Óvodai Hírek) továbbképzési füzet, szakmai szolgáltatás füzet fogadása tanév előkészítő óvodai tanácskozáson részvétel ingyenes és térítéses szolgáltatások igénylése szükség szerint szakmai programokon, továbbképzéseiken való részvétel lehetőség szerint
Egyéb szakmai szolgáltatók	rendezvényeken, konferenciákon való részvétel lehetőség szerint információs kiadványok fogadása

Egészségügyi intézmények	gyermekek rendszeres orvosi vizsgálatának biztosítása (gyermekorvos, védőnő, fogorvos) meghívás óvodai rendezvényekre
Egyéb kapcsolatok helyi vállalkozók alapítványok egyesületek egyház szakmai szervezetek civil szervezetek konzorciumi tagok pályázatok esetén	szponzorálás, rendezvényekre meghívás szakmai fórumokon való részvétel
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztály	Folyamatos kapcsolattartás a kisgyermeknevelő és a módszertani főosztály között Óvónők továbbképzéseken való részvétele

15.3 Testvér-óvodai intézményi szakmai kapcsolat

A pedagógusok teljesítményértékeléséről szóló 18/2024 (IV.4.) számú belügyminiszteri rendelet alapján 2024.szeptember 1-től bevezetésre került a pedagógus munkavégzése színvonalára, nyújtott munkateljesítményére vonatkozó, kompetencia és teljesítményalapú értékelési rendszer. A rendelet szerint a teljesítményt személyre szabott éves teljesítménycélok, valamint feladatellátás egyes összetevőit megjelenítő egységes értékelési szempontok alapján kell értékelni.

A meghatározott éves teljesítménycélok alapján, a külső tudásmegosztás érdekében az intézmény a 2024/2025-ös nevelési év során testvér-óvodai intézményi szakmai kapcsolatot alakít ki a Nógrádmegyeri Napsugár Óvoda és Mini Bölcsőde intézményével.

Várható eredmények:

- Az intézménnyel kialakított kapcsolatrendszeren keresztül a partner igényeinek felmérése, elégedettségmérés és az innovatív ötletek befogadása.

-Közös programok szervezésével a két intézmény közötti kapcsolat erősítése, a gyermekek közös élményekkel gazdagítása (Drámajáték-foglalkozás bemutatók a testvér-intézmény pedagógusainak részvételével, rajzverseny, mese-és versmondó verseny szervezése a két intézmény gyermekei számára).

16. Intézményünk dokumentumai

Intézményünkben a következő dokumentumok használata kötelező:

- Helyi pedagógiai program
- Óvodai csoportnapló
- Óvodai törzskönyv
- A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követését tartalmazó dokumentumok: Egyéni fejlődési napló, a gyermek fejlettségével kapcsolatos adatok, egyéni fejlesztés dokumentumai
- Felvételi és mulasztási napló
- Felvételi és előjegyzési napló
- Továbbképzési program, Beiskolázási terv
- Szervezeti és Működési szabályzat és függeléke
- 5 évre szóló Önértékelési program
- 1 évre szóló Önértékelési terv
- Házirend
- Éves munkaterv

17. A pedagógiai program karbantartása, frissítése

A pedagógiai program aktualizálása a főigazgató feladatköre.

E jelenlegi programmal a főigazgatói jóváhagyást követően hatályosságát veszíti a korábbi helyi nevelési program.

17. 1 A felülvizsgálat szempontjai

- A gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett nevelő-fejlesztő tartalmak?
- Az alkalmazott módszerek, tevékenységformák alkalmasak-e céljaink elérésére, szükséges-e a változtatás?
- A helyi programban foglalt szabályozások teljesíthetők, fenntarthatók, vagy módosítást igényelnek?
- Érvényesek-e a leírtak a személyi, tárgyi feltételek vonatkozásában?
- Milyen mértékben elégedettek közvetlen partnereink az óvodákban folyó szakmai munkánkkal? Megfelelnek-e az aktuális jogszabályoknak?

17. 2 A helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai

- változás következik be az intézmény szervezeti felépítésében
- változás következik be a működés területén
- törvény, rendelet (országos, helyi) módosítás, fenntartói utasítás
- helyi vizsgálat, ellenőrzés eredményeként részfejezet módosítás szükséges
- alap és kiegészítő feladatok módosulása (bővülés, szűkítés)
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt, egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata.

17. 3 A programmódosításra jogosultak köre

Fenntartó, főigazgató, nevelőtestület

A Pedagógiai Program a jóváhagyás napjától visszavonásig érvényes.

Az eredeti példány tárolása a Sóshartyáni Szivárvány Óvoda és Bölcsőde intézményében.

A nyilvánossá tétel: az óvoda honlapja, ahol mindenki számára hozzáférhető elolvasásra.

Sóshartyán,……. .....

P.h Verbói Zoltánné

főigazgató

18.Legitimációs záradék

Készítette: ……..……. **Verbói Zoltánné** **főigazgató a nevelőtestület bevonásával**		**Intézmény OM - azonosítója:** **200367**
Elfogadta: **Sóshartyáni Szivárvány Óvoda és Bölcsőde nevelőközössége nevében:** …….. **Jóváhagyta:** **…….** **Fenntartó képviseletében**		**Dátum: 2024.09.03.** **Jóváhagyás dátuma: 2024.09.12.** **Fenntartói jóváhagyás határozatszáma:** **……** **Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig**

19. Megismerési nyilatkozat

A helyi pedagógiai programban foglaltakat megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

Név	Munkakör	Kelt	Aláírás

Sóshartyán, 2024. …….